

Sygn. akt **X GC 237/14**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 sierpnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach X Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Lesław Zieliński
Protokolant:	Anna Rogal

po rozpoznaniu w dniu 11 sierpnia 2014 r. na rozprawie

sprawy z powództwa **Spółdzielni (...) w K.**

przeciwko **(...) Spółce Akcyjnej w T.**

o zapłatę kwoty 160.410,31 zł

zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w T. na rzecz powódki Spółdzielni (...) w K. kwotę 160.410,31 zł (sto sześćdziesiąt tysięcy czterysta dziesięć złotych trzydzieści jeden groszy) z ustawowymi odsetkami od dnia 2 kwietnia 2014 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 11.638,00 zł (jedenaście tysięcy sześćset trzydzieści osiem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSO Lesław Zieliński

Sygn. akt X GC 237/14

UZASADNIENIE

Powód Spółdzielnia (...) w K. w pozwie skierowanym przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w T. domagał się zasądzenia na swoją rzecz od pozwanego kwoty 160.410,31 zł wraz z ustawowymi odsetkami oraz kosztami procesu.

W uzasadnieniu wskazał, że powoda oraz (...) Szpital (...) im. dr B. H. w likwidacji w T. łączyła umowa, której przedmiotem było świadczenie usługi kompleksowego sprzątnia obiektów szpitala. Umowa została zawarta na czas określony od dnia 1 sierpnia 2010 r. do dnia 31 lipca 2013 r.

(...) Szpital (...) im. dr B. H. w likwidacji

w T. na mocy uchwały Rady Powiatu w T. z dnia 25 lutego 2010 r. zaprzestał z dniem 30 czerwca 2010 r. wykonywania działalności leczniczej. Na mocy porozumienia z dnia 30 czerwca 2010 r. do ww. umowy pozwany przejął wszystkie prawa i obowiązki wynikające z umowy dla zlikwidowanego (...) Szpitala (...) im. dr B. H..

W związku z wykonywaniem przedmiotu umowy powód miał otrzymywać wynagrodzenie wynoszące miesięcznie 145.930 zł brutto, płatne w terminie

30 dni od dnia doręczenia pozwanemu faktury dokumentującej wykonanie przedmiotu umowy w danym miesiącu. Po uwzględnieniu waloryzacji w roku 2013 r. pozwany płacił powodowi miesięcznie wynagrodzenie w wysokości 151.195 zł brutto.

W miesiącu czerwcu 2013 r. powód prawidłowo wykonał usługę, co zostało stwierdzone w protokole wykonania usługi. Kwota należna została pomniejszona o 3.610,40 zł stanowiące równowartość potrąconych przez powoda należności przysługujących pozwanemu. Do zapłaty tytułem faktury VAT nr (...) pozostała kwota 147.584,60 zł.

Pozwany złożył powodowi oświadczenie o odstąpieniu od umowy i obciążył powoda karą umowną w wysokości 525.348 zł. W ocenie powoda pozwany nie mógł obciążyć go karą umowną ponieważ wypowiedział mu umowę ze skutkiem na dzień 30 lipca 2013 roku. Z tym dniem umowa przestała obowiązywać. Pismo pozwanego o odstąpieniu od umowy pracownik powoda odebrał w dniu 5 sierpnia 2013 roku tj. w dniu w którym umowa już nie obowiązywała.

Powód z ostrożności procesowej zgłosił zarzut miarkowania kary umownej.

W dniu 8 maja 2014 r. tut. Sąd wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, w którym orzekł zgodnie z żądaniem pozwu (k. 92).

Pozwany w sprzeciwie od powyższego nakazu zapłaty wniósł o jego uchylenie i oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu sprzeciwu pozwany wskazał, że powód przyznał, że nie spełnił świadczenia w dniu 31 lipca 2013 roku. Zasadnym zatem było nałożenie na niego kary umownej zgodnie z § 5 umowy.

Następnie pozwany złożył zarzut potrącenia kwoty dochodzonej pozvem z wierzytelnością pozwanego w stosunku do powoda wynikającą z noty księgowej nr (...) z dnia 31 lipca 2013 r. opiewającej na kwotę 525.348 zł z tytułu kary umownej za odstąpienie od umowy z winy wykonawcy.

Nadto, pozwany nie uznał prawidłowości wypowiedzenia umowy przez powoda wskazując, że powód był uprawniony do rozwiązania umowy tylko i wyłącznie z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia.

W dalszych pismach procesowych strony podtrzymały swoje dotychczasowe stanowiska w sprawie.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 28 czerwca 2010 r. powód Spółdzielnia (...) w K., jako wykonawca zawarł umowę nr (...) z (...) Szpitalem (...) im. dr B. H. w likwidacji w T., jako zamawiającym, na mocy której powodowi zlecono kompleksową obsługę w zakresie usług sprzątnięcia obiektów szpitala.

Umowa została zawarta na okres od dnia 1 sierpnia 2010 r. do dnia 31 lipca 2013 r.

Strony przewidziały możliwość rozwiązania niniejszej umowy za trzymiesięcznym wypowiedzeniem, na koniec miesiąca kalendarzowego.

Strony ustaliły dalej, że umowa może być rozwiązana na mocy porozumienia stron.

Pozwanemu przysługiwało natomiast prawo rozwiązania umowy w każdym czasie ze skutkiem natychmiastowym w przypadku rażącego naruszenia postanowień niniejszej umowy, udokumentowanego trzykrotnym protokołem kontroli sporządzonym przez obustronną komisję.

Miesięczne wynagrodzenie powoda wynosiło kwotę 145.930 zł brutto.

Zamawiający dopuścił zmianę ceny przedmiotu umowy w okresie trwania umowy tylko jeden raz w roku w oparciu o średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych za rok poprzedni, publikowany przez Prezesa GUS.

Zapłata wynagrodzenia miała następować przelewem na rachunek bankowy wykonawcy w terminie 30 dni od daty doręczenia zamawiającemu faktury.

Strony umowy ustaliły, że wykonawca zapłaci zamawiającemu karę umowną w wysokości 10% wynagrodzenia obliczonego za cały okres na który umowa została zawarta w przypadku odstąpienia od umowy przez zamawiającego z przyczyn leżących po stronie wykonawcy (§ 5 ust. 1 umowy).

Po uwzględnieniu waloryzacji w latach 2011, 2012 i 2013 w roku 2013 pozwany płacił powodowi miesięczne wynagrodzenie w wysokości 151.195 zł brutto.

(dowód: umowa wraz z załącznikami k. 28-53 dowody zapłaty wynagrodzeń za wcześniejsze miesiące k. 75 - 78)

(...) Szpital (...) im. dr B. H. w likwidacji w T. na mocy uchwały Rady Powiatu w T. z dnia 25 lutego 2010 r. nr (...) w sprawie likwidacji Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej (...) Szpitala (...) im. dr B. H. zaprzestał z dniem 30 czerwca 2010 r. wykonywania działalności leczniczej.

Na mocy porozumienia z dnia 30 czerwca 2010 r. do ww. umowy w miejsce (...) Szpitala (...) im. dr B. H. z dniem 1 lipca 2010 r. wstąpił pozwany, który przejął wszystkie prawa i obowiązki wynikające z umowy dla (...) Szpitala (...) im. dr B. H..

(dowód: porozumienie z dnia 30 czerwca 2010 r. k. 54, uchwała rady powiatu k 80)

W miesiącu czerwcu 2013 r. powód w dniach od 1 do 30 czerwca prawidłowo wykonał usługę, co zostało stwierdzone w protokole wykonania usługi.

W związku z wykonywaniem usługi w czerwcu 2013 r. powód wystawił pozwanemu fakturę VAT nr (...) na kwotę 151.195 zł.

Powyższa faktura została doręczona pozwanemu w dniu 1 lipca 2013 r.

W piśmie z dnia 22 lipca 2013 r. powód dokonał potrącenia przysługującej mu wobec pozwanego wierzytelności w kwocie 1.565,24 zł z tytułu faktur VAT nr (...) oraz w wysokości 525,76 zł z tytułu faktur VAT nr (...) z należnością przysługującą pozwanemu wobec powoda w kwocie 2.091 zł z tytułu faktury VAT nr (...).

W piśmie z dnia 30 sierpnia 2013 r. powód dokonał potrącenia przysługującej mu wobec pozwanego wierzytelności w kwocie 2.045,16 zł z tytułu faktury VAT nr (...) z należnością przysługującą pozwanemu wobec powoda w kwocie 2.045,16 zł z tytułu faktury VAT nr (...). W wyniku tych potrąceń kwota do zapłaty przez pozwanego z tytułu faktury VAT nr (...) zmniejszyła się o 3.610,40 zł do kwoty 147.584,60

W konsekwencji powyższego za wykonanie usługi w czerwcu 2013 r. powodowi należało się wynagrodzenie w wysokości 147.584,60 .

(dowód: protokół wykonania usługi k. 56-58 , faktura VAT wraz z dowodem nadania k. 59,60, wydruk ze strony Poczty Polskiej S.A. k. 71 oświadczenie o potrąceniu k 79,79v)

W dniu 30 lipca 2013 r. powód wypowiedział pozwanemu umowę bez zachowania okresu wypowiedzenia z dniem 30 lipca 2013 r.

Powód wskazał, że spółdzielnia z nadzwyczajnych przyczyn organizacyjno – ekonomicznych nie jest w stanie realizować powyższej umowy.

(dowód: wypowiedzenie umowy k. 72)

W piśmie z dnia 30 lipca 2013 r. pozwany poinformował powoda, że w świetle treści łączącej strony umowy, nie zachodzi podstawa do jej wypowiedzenia, zatem umowa obowiązuje do dnia 31 lipca 2013 r.

(dowód: pismo pozwanego k. 119)

W piśmie z dnia 30 lipca 2013 r. pozwany złożył powodowi oświadczenie, że odstępuje od łączącej strony umowy z przyczyn leżących po stronie wykonawcy, tj. z powodu nierzetelnego wywiązywania się z jej postanowień.

W związku z powyższym pozwany obciążył powoda karą umowną w wysokości 525.348 zł.

Powyższe pismo, złożone w placówce pocztowej operatora publicznego w dniu 1 sierpnia 2013 r. zostało doręczone powodowi w dniu 5 sierpnia 2013 r., a zatem w dniu, w którym umowa łącząca strony już nie obowiązywała.

Pismo to zostało przesłane powodowi również drogą faksową w dniu 31 lipca 2013 r. o godz. 17:31, gdy tymczasem pracownicy administracyjni powoda świadczą prace w godzinach 7-15, 8-16, albo 9-17.

Z powyższego tytułu pozwany wystawił w dniu 31 lipca 2013 r. notę księgową nr (...).

Powyższa nota została przesłana powodowi w dniu 9 sierpnia 2013 r.

Powód otrzymał powyższą notę w dniu 12 sierpnia 2013 r.

(dowód: nota księgową k. 85, 107, pismo pozwanego z dnia 30 lipca 2013 r. k. 81-83, oświadczenie powoda k 139, wydruk ze strony Poczty Polskiej S.A. k. 84, raport z transmisji k. 118, regulamin pracy powoda k. 140-162)

W piśmie z dnia 8 sierpnia 2013 r. pozwany złożył powodowi oświadczenie o potrąceniu wzajemnych wierzytelności na kwotę 149.104 zł wskazując, że należność pozwanego w kwocie 149.104 zł z tytułu części noty odsetkowej ulega potrąceniu z należnością powoda wobec pozwanego z tytułu faktury VAT nr (...) w kwocie 149.104 zł.

(dowód: oświadczenie o potrąceniu k. 122-123)

Pismem z dnia 12 września 2013 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty między innymi kwoty 147.584,60 zł wynikającej z faktury VAT (...).

(dowód: wezwanie do zapłaty wraz z potwierdzeniem nadania k. 73,74)

W sprawie sygn. akt X GC 76/14 toczącej się pomiędzy tymi samymi stronami o należność wynikającą z tej samej umowy za miesiąc lipiec 2013 roku Sąd Okręgowy w Gliwicach wyrokiem z dnia 14 maja 2014 roku utrzymał w mocy nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 31 stycznia 2014 roku w którym zasądził od pozwanego na rzecz powoda 153 874,15 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 27 stycznia 2014 roku do dnia zapłaty. Orzeczenie to stało się prawomocne z dniem 28 czerwca 2014 roku

(dowód: wyrok wraz z uzasadnieniem k 171 – 176)

Powyższe ustalenia faktyczne poczyniono na podstawie zebranych

w aktach sprawy dokumentów, których wiarygodności nie kwestionowała żadna ze stron.

Sąd na podstawie art. 217 § 3 kpc pominął dowód z zeznań świadków R. S. i C. G. uznając, że okoliczności sporne sprawy zostały już dostatecznie wyjaśnione w oparciu o złożone przez strony dokumenty.

Sąd zważył, co następuje:

W rozpatrywanej sprawie na wstępie koniecznym było rozważenie skuteczności odstąpienia od umowy przez stronę pozwaną. Oceniając skuteczność odstąpienia od umowy przez pozwanego Sąd w pierwszej kolejności zważył, że zgodnie z treścią § 2 ust. 4 umowy pozwanemu przysługiwało prawo rozwiązania umowy w każdym czasie ze skutkiem natychmiastowym w przypadku rażącego naruszenia postanowień niniejszej umowy, udokumentowanego trzykrotnym protokołem kontroli sporządzonym przez obustronną komisję.

Pozwany takich dokumentów nie przedstawił i tym samym należy stać na stanowisku, iż nie miał prawa odstąpić od umowy przy takim stanie faktycznym i materiale dowodowym zaproponowanym przez strony.

Łącząca strony umowa została zawarta na okres od dnia 1 sierpnia 2010 r. do dnia 31 lipca 2013 r. Pozwany w piśmie z dnia 30 lipca 2013 r. złożył powodowi oświadczenie, że odstępuje od łączącej strony umowy z przyczyn leżących po stronie wykonawcy, tj. z powodu nierzetelnego wywiązywania się z jej postanowień. Powyższe pismo, złożone w placówce pocztowej operatora publicznego w dniu 1 sierpnia 2013 r. zostało doręczone powodowi w dniu 5 sierpnia 2013 r. Zatem powód, jako adresat powyższego oświadczenia mógł zapoznać się z jego treścią dopiero w dniu 5 sierpnia 2013 r., kiedy łącząca strony już nie obowiązywała. Sąd miał na uwadze, że pismo w którym pozwany odstąpił od umowy zostało przesłane powodowi również drogą faksową w dniu 31 lipca 2013 r. o godz. 17:31. Jednakże pozwany winien był wykazać, że o ww. godzinie w siedzibie powoda była osoba upoważniona do odbioru złożonego przez pozwanego oświadczenia o odstąpieniu od umowy.

Zgodnie bowiem z treścią art. 61 § 1 kc oświadczenie woli, które ma być złożone innej osobie, jest złożone z chwilą, gdy doszło do nie w taki sposób, że mogła zapoznać się z jego treścią.

Powód podnosił zaś, składając do akt stosowny regulamin, że pracownicy administracyjni powoda świadczą prace w godzinach 7-15, 8-16, albo 9-17.

Pozwany nie wykazał zatem, że w dniu 31 lipca 2013 r. złożył powodowi oświadczenie o odstąpieniu od umowy w taki sposób, że powód mógł zapoznać się z jego treścią.

Powyższe, jak już wyżej wskazano, nastąpiło niewątpliwie w dniu 5 sierpnia 2013 r., co wynika z treści zwrotnego potwierdzenia odbioru, jednakże w tym dniu strony nie łączyła już sporna umowa, na skutek upływu okresu czasu na jaki została zawarta.

W konsekwencji powyższego niedopuszczalnym było obciążenie przez pozwanego powoda karami umownymi, wobec braku spełnienia przesłanek z § 5 ust. 1 łączącej strony umowy.

Nawet zaś gdyby uznać, że pozwany był uprawniony do obciążenia powoda karami umownymi, to za nieskuteczne uznać należałoby niewątpliwie złożone przez pozwanego w piśmie z dnia 8 sierpnia 2013 r. oświadczenie o potrąceniu wzajemnych wierzytelności, wobec podpisania go przez osobę nieuprawnioną do reprezentacji pozwanego.

Osobami uprawnionymi do reprezentacji pozwanej spółki są jej prezes oraz prokurent samoistny, co wynika z treści odpisu z KRS pozwanej spółki.

Tymczasem oświadczenie o potrąceniu wzajemnych wierzytelności, na które powołuje się pozwany, podpisane zostało przez główną księgową.

Nadto, nawet zaś gdyby uznać, że stanowisko strony pozwanej co do zasadności obciążenia powoda karą umowną zasługuje na uwzględnienie, to w ocenie Sądu naliczona przez pozwanego kara umowna powinna ulec miarkowaniu.

Przepis art. 484 § 2 kc zezwala na obniżenie wysokości kary umownej na żądanie dłużnika, jeżeli zobowiązanie jest w znacznej części wykonane albo gdy kara umowna jest rażąco wygórowana, czyli wówczas, gdy w przekonaniu organu orzekającego istnieje dysproporcja między poniesioną szkodą a wysokością kary umownej. „Znaczące wykonanie” jest postrzegane jako część wykonania zobowiązania przekraczająca jego połowę. Natomiast „rażące wygórowanie” jako okoliczność uzasadniająca miarkowanie kary umownej musi być postrzegana jako porównanie rozmiaru poniesionej szkody w wyniku naruszenia zobowiązania w stosunku do wysokości zastrzeżonej kary umownej.

W rozpatrywanej zaś sprawie gdyby nawet powód nie wykonywał usługi na rzecz pozwanego jedynie w dniu 31 lipca 2013 r., przy czym i ten fakt nie jest bezsporny, albowiem pozwany w piśmie przygotowawczym do sprawy o sygn. akt IV P 470/13 prowadzonej w Sądzie Rejonowym w Tarnowskich Górach wskazał, że powód realizował umowę również w dniu 31 lipca 2013 r.

Mając natomiast na uwadze czasokres na jaki umowa została zawarta uznać należało, że powód wykonał umowę w 99,91%.

W tej sytuacji obciążenie powoda przez pozwanego karami umownymi uznać należało za nadużycie prawa.

Sąd wziął pod uwagę zawarte w materiale dowodowym prawomocne rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego w Gliwicach w sprawie sygn. akt X GC 76/14 pomiędzy tymi samymi stronami co w niniejszym postępowaniu dotyczące tej samej umowy a w którym powód dochodził wynagrodzenia za miesiąc lipiec 2013 roku. W tej sprawie Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 153 874,15 zł. Dodatkowo należy wskazać że ma to swoją wymowę w świetle zasad obrotu gospodarczego i doświadczenia życiowego.

Wobec powyższego, Sąd na mocy art. 734 kc zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 160.410,31 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 2 kwietnia 2014 r. do dnia zapłaty.

Na powyższą należność złożyła się kwota 147.584,60 zł z tytułu wykonanych przez powoda usług w miesiącu czerwcu 2013 r. oraz kwota 12.825,71 zł tytułem skapitalizowanych odsetek.

O dalszych odsetkach od ww. kwoty orzeczono po myśli art. 482 § 1 kc zasądzając je od dnia wytoczenia powództwa.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 kpc, zasądzając od pozwanego na rzecz powoda kwotę 11.638 zł na którą składa się opłata stosunkowa od pozwu w wysokości 8.021, kwota 3.600 zł, tytułem wynagrodzenia pełnomocnika, stosownie do § 6 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. nr 163, poz. 1349 z późn. zm.) oraz kwotę 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

SSO Lesław Zieliński